

הפוליגרף - מכונת אמת ***

(מעובד על-פי יהודה כהן, 1990)

כאשר אדם משקר, הגוף שלו "מרגיש" שהוא משקר. במצב כזה הגוף מגיב תגובות לא-רצוניות: הדופק נעשה מהיר יותר, או שאנו מזיעים בצורה מוגברת או שאנחנו מסמיקים וכדומה. לאור התגובות הללו, שאין לנו למעשה שליטה עליהן, הבינו מדענים וחוקרים כי אפשר לזהות "שקרנים" לפחות בחלק מן המקרים. יש, כמובן, אנשים שיכולת השליטה שלהם על הגוף, כאשר הם משקרים, היא "טובה" יותר, ולכן קשה לזהות שהם משקרים.

בשנת 1895 פיתח החוקר לומברזו את "מכונת האמת" הראשונה. באמצעות המכונה אפשר היה לזהות תופעות של שינויים לא-רצוניים בגוף האדם, כמו: דופק מהיר יותר, לחץ דם גבוה, הזעה מוגברת וכדומה. המכונה שפיתח לומברזו הצליחה לרשום את השינויים הללו. כך אפשר היה לגלות אם אדם דובר אמת או משקר.¹⁰ קילי, חוקר נוסף, שכלל את המכונה, והמכונה שלו הצליחה לרשום גם שינויים במוליכות החשמלית של העור. במהלך החקירה מחוברת ידו השמאלית של הנחקר לחיישנים, והם מעבירים את התחושות למכונת האמת. החיישנים רושמים את תגובותיו של הנבדק כמו ססמוגרף, באמצעות מחט על נייר רץ. כאשר ישנה תגובה קיצונית, המחט מקפצת ונעה בחוסר שקט על הנייר.¹⁵

שיטת החקירה במכונת האמת מבוססת על שני סוגי שאלות ששואלים את הנחקרים: שאלות "קרות" ושאלות "חמות". בשאלות ה"קרות" נשאל אדם שאלות שאינן קשורות לנושא הנחקר, והתשובות להן ברורות. באופן טבעי בשאלות אלה לא יקרו בגוף שום תופעות בלתי-רצוניות.

לעומתן, השאלות ה"חמות" הן שאלות הקשורות לנושא הנחקר. ההנחה היא שאצל דובר האמת לא יהיו כל שינויים ברישום בין השאלות ה"חמות" לבין השאלות ה"קרות". אבל אם אדם משקר, אמורים לחול שינויים ברישום בין השאלות, וכך אפשר יהיה לזהות אם האדם דובר אמת או שקר.²⁰

לנוכח הניסיון התברר כי מכונת האמת מצביעה על אחת משלוש האפשרויות:

25 א. הנחקר דובר אמת; ב. הנחקר משקר; ג. אי-אפשר לקבוע בוודאות אם הוא דובר אמת או משקר, והתשובה אינה חד-משמעית.
לעתים הנחקרים מתרגשים כל-כך, עד שגם בשאלות הקרות המחט מקפצת בהתרגשות.

לכן נקבעו בחוק כללים ברורים בשאלת חקירה במכונת האמת – פוליגרף. אדם 30 אינו חייב להיבדק במכונת אמת. כמו-כן אין לבדוק אנשים חולים הסובלים מלחץ דם גבוה או חולי לב וכדומה. זאת כדי שלא ייקבע שאדם שהוא חף מפשע – אשם, או להפך.

אף-על-פי שהמצאה זו היא ללא ספק המצאה מתקדמת מאוד, עדיין אי אפשר לבסס עליה תוצאות של משפט או לקבוע לאדם את גזר דינו. 35
סביר להניח כי במשך השנים הבאות ישקדו החוקרים להמציא מכונה משוכללת יותר, שתהיה אמינה יותר בקביעת "דובר אמת" או "משקר", ועד אז ימשיכו חוקרים ושופטים בשר ודם לקבוע את גזר דינם של נחקרים.